ДУХОВНО-ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РОЗВИТОК СТАРШОКЛАСНИКІВ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Карась А. Г.

директор Харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 87 Харківської міської ради Харківської області, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, м. Харків, Україна

У статті розкрито шляхи підвищення духовно-інтелектуального розвитку старшокласників у освітньому процесі. Заначено, що спеціалізована школа за напрямом іноземної філології має потенційні можливості для формування духовно-інтелектуальних умінь старшокласників.

Ключові слова: *іноземна філологія, духовність, інтелектуальні вміння, старшоласники.*

The article reveals ways to increase the spiritual and intellectual development of high school students in the educational process. It is noted that a specialized school in the field of foreign philology has potential opportunities for the formation of spiritual and intellectual skills of high school students.

Key words: *foreign philology, spirituality, intellectual skills, seniors.*

Духовно-інтелектуальний розвиток особистості відбувається в старшій школі під час навчання мови і літератури, іноземних мов. Як зазначено в Державному стандарті базової і повної освіти загальної середньої освіти (2010), у старшій школі розвивається духовно-творчий потенціал у всіх видах мовленнєвої та читацької діяльності. Осмислення духовної цінності та поетики художніх творів сприяє формуванню світогляду особистості школяра, поглиблює культурно-пізнавальні інтереси школярів, підвищує рівень загальної культури. Цінним є те, що в процесі вивчення іноземних мов розвивається комунікативна компетентність, розширюється коло інтересів до культури традицій різних народів, формується національна свідомість школярів. Головне те, що створюються умови для творчої самореалізації особистості [1].

Питання, що стосуються формування творчої особистості школяра вивчають відомі українські вчені І. Бех, Ю. Дядік, В. Вербицький, Г. Пустовіт, Т. Сущенко.

Мета — розкрити шляхи підвищення духовно-інтелектуального розвитку старшокласників у освітньому процесі.

Ми схильні до думки Ю. Дядік [2], який наголошує на важливості інтелектуального дозрівання старшокласників. Погоджуємося в тому, що для цього вікового періоду цілком ймовірною є творча самореалізація, оскільки відбувається формування вміння та навичок розумової діяльності, наукового світогляду, індивідуального стилю пізнавальної та творчої діяльності, активізуються потреби в науковому обґрунтуванні та доведенні власних думок, висновків на основі логічних доказів, зростає роль наукових гіпотез, відбувається пошук міркувань. Духовно-інтелектуальні вміння збагачують поняттєвий апарат старшокласників, розширюють їхню самосвідомість, формують уявлення про власне «Я».

У Харківській спеціалізованій школі І-ІІІ ступенів № 87 Харківської міської ради Харківської області, яка працює за профілем «Іноземна філологія», приділяється значна увага духовно-інтелектуальному розвиткові старшокласників у процесі організації й проведення виховної роботи [3]. Виховна робота базується на ціннісному ставленні особистості до людей, себе, сім'ї, родини, суспільства та держави, природи, мистецтва, праці та, головне, спрямовується на створення умов для розвитку особистості як громадянина України, формування покоління, здатного навчатися впродовж життя, створення і розвиток цінностей громадянського суспільства, виховання національної культури, утвердження принципів загальнолюдської моралі, пізнавальних інтересів та творчої активності. Пріоритетними завданнями у виховній роботі є створення належних умов для забезпечення всебічного розвитку особистості школяра, сприяння її самовихованню і самореалізації. Поставлені завдання реалізуються в таких напрямах, як-от: виховання патріотизму; громадянське виховання; превентивне виховання.

Діяльність методичного об'єднання класних керівників 1-11-х класів спрямовується на формування громадянсько-патріотичного, військово-патріотичного й духовно-морального виховання особистості. Класні керівники працюють за індивідуальними планами, змістов-

на наповнюваність яких відповідає віковим особливостям учнів. На високому та достатньому рівнях відбувається виховання громадянина-патріота України, інтелектуально-розвиненої, духовно і морально зрілої особистості, готової протистояти асоціальним впливам, творити себе і навколишній світ. Позитивні результати виховної роботи підсилюються завдяки використанню сучасних технологій виховання учнів. Духовно-інтелектуальний розвиток старшокласників відбувається під час реалізації освітніх проєктів відповідно до Основних орієнтирів виховання учнів 1-11-х класів: «Я і Україна», «Я і праця», «Я і моя родина», «Я і здоров'я», «Я і мистецтво», «Я і природа», «Я і громадські обов'язки», «Я і моральні цінності».

Отже, спеціалізована школа за напрямом іноземної філології має потенційні можливості для формування духовно-інтелектуальних умінь старшокласників. Зазначено, що ефективними є шляхи підвищення духовно-інтелектуального розвитку старшокласників у виховній роботі ЗЗСО. Разом з тим, виховну роботу здійснюють висококваліфіковані вчителі та класні керівники, методисти, котрі постійно підвищують професійну майстерність.

Список використаних джерел:

1. Державний стандарт базової і повної освіти загальної середньої освіти (2010). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text
2. Дядік Ю. В. Формування творчих здібностей старшокласників URL: https://naurok.com.ua/formuvannya-tvorchih-zdibnostey-starshoklasnikiv-216869.html
3. Річний навчальний план роботи Харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 87 Харківської міської ради Харківської області на 2020/2021 н. р.